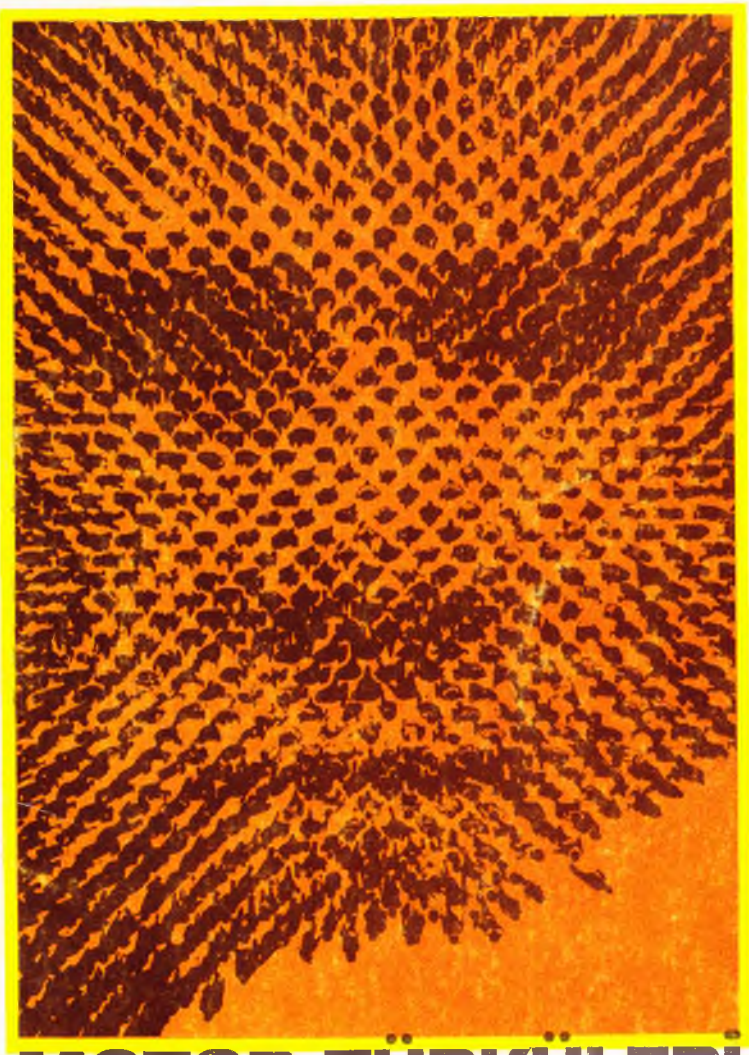
VAPTSAROV

MOTOR TÜRKÜLERİ

ODAK/ŞİİR

MOTOR TÜRKÜLERİ/VAPTSAROV

VAPTSAROV

MOTOR TÜRKÜLERİ

Çeviren
İLHAN ÖZDEMİRCİ

ODAK/ŞİİR

ODAK YAYIN/ŞİİR DİZİSİ _ 4

Cağaloğlu, Başmusahip Sok. No. 3 Kat: 4 İstanbul
Birinci Basım—Nisan 1986

ve Ofset Baskıya Hazırlık
RENK
GRAFİK .. REKLAM .. MATBAACILIK
■ CAĞALOĞLU BAŞMUSAHİP SK.
NO:3 KAT:3 İST ■ TEL: 526 9: 69 ■

Baskı: Basaş Ofset

VAPTSAROV ve ŞİİRİ

Yaşamı

• Nikola Yonkov Vaptsarov 24 Aralık 1909'da Pirin dağlarının eteklerindeki Bansko kasabasında doğdu.
• 1916-20 yılları arasında ilkokulu, 1920-23'te ortaokulu Bänsko'da okudu. Liseye Lazlog'da gitti. 1932'de Varna Deniz Makina Okulunu, Makina teknisyeni olarak bitirdi. Şiirinin ve politik düşüncesinin gelişimi bu yıllara rastlar.
• 1932'de Koçerinova'da Makina Teknisyeni olarak iş buldu. Yine aynı yıl Komünist Partiye girdi.
• 1935'te Bulgaristan İşçileri Birliği Kongresine, delege seçildi. Aynı yıl parti bölge komitesinde üye oldu.
• 1936'da Sofya'ya döndü.
• 1938 aralığında Bulgar Demiryollarında buharlı lokomotifte ateşçi oldu.
• 1940 yılında Bulgar-Sovyet İşbirliği anlaşması için imza toplamakla görevlendirildi, tutuklandı, Godeç'e sürüldü.
• 1941'de BKP Merkez Komitesinde Merkezi Askeri Komisyonda görevlendirildi. Bu arada 'Techichenski Glas' ve 'Literatora Kritik' dergilerinin yazı kurullarında çalıştı.
• Motor Türküleri 1940 yılında Sofya'da Nikolo Yonkov imzasıyla yayınlandı.
• 1942 martında tutuklandı. 23 Temmuz 1942'de Sofya Yedeksubay Okulunda (şimdi müzedir) altı arkadaşı ile kurşuna dizilerek öldürüldü.
• 19 Haziran 1953'de Budapeşte'de bir törenle Dünya Barış Konyesi'nin Onur Ödülü "Halklar arasında barış ve dostluk amacına yaptığı katkıdan ötürü Bulgar şairi ve ulusal kahramanı" N.Vaptsarov'a verildi.

Şiiri

Vaptsarov'u bildiğimiz birçok şairden ayrı değerlendirmek gerekir. Emeği ve içinde bulunduğu hareketti şiirlerinin kaynağı. İşçi ve parti militanı olarak yaşamı şiirini yönlendiriyordu. Yaşamı faşizmin yükseliş yıllarına rastlıyordu. Diri ve sürekli devinim isteyen bu yaşantıdan doğan şiir okuyanı öfkeli bir ırmak gibi sarar ve kendi yanında soluk alıp vermeye çağırır. Bu seste kırıklığa, titrekliğe yer yoktur. İnsana ait hüzün, acı, aşk, kavga.... şiirin özüdür. Bu öz işgal yıllarında Vaptsarov'un şiirinin asıl gücü olmuştur. Puşkin için yazdığı şiirinin sonunda:

Benim en iyi bildiğim
Yazmak ve reddetmek
Açıkça
Ses çıkararak
Ve açık yürekle

derken şiirin yaşantısında yerini ve kendi şiir anlayışını açıklamış olmaktadır aynı zamanda. "Ses çıkararak" ve "açıkça" reddetmek Vaptsarov için sadece bağırmak, yüzeysel gerçeği olduğu gibi şiirinde yansıtmak değil, şiirin dünyası içinde bu gerçekliği yeniden üreterek yapmaktı. Şiiri, kolay söz oyunlarından ya da anlam saptırmalarının dışındadır. Söyleşi yapıyor gibidir. Karşısındaki kişiye bir olay anlatıyor sanki. 'Mektup' yazar, 'Rapor' verir, 'Korkmayın Çocuklar'diye seslenir.Bir bayanla İnsan Üstüne "tartışır" ve bizi de bu tartışmanın bir tarafı olmaya zorlar hemen, ama gizlice. "Bir İnsan Üstüne Şiir"de yer alan deyiş, kişi ve konu bizdendir, günlük yaşamımız içindendir, olumlu ya da olumsuz:

Tartışıyoruz
bir bayanla,
Konu
'Zamanımızın İnsanı'
Bayan hırçın, heyecanlı
Sabırsızlıkla vurup yere ayağını
yanıtladı
Gözyaşlarına boğdu beni

Vaptsarov yaşadığı dönemin Bulgar şiirinde yenilikçi akım içinde değerlendirilir. Şiirin de yeni biçim denemeleri halka ulaşmasında ona kolaylık sağlamışsa da, bir çok zaman ve yerde olduğu gibi edebiyat çevresi genellikle suskun kalmıştır. Vaptsarov hem yenilikçi olmasını, hem de bu suskunluğa karşı direnebilmesini emekçi sınıfın içinde onlardan biri olmasında (biri gibi değil) ve onlarla birlikte, onlar için mücadele etmesinde bulmuştur. Sürekli yenilenen bir yaşam şiirininde yenilenmesini, sürekli diri kalmasını sağlamıştır. Şiirindeki rahat lirik söyleyiş mücadelesine ve şiir yazma çabasındaki gücüne olan güvenidir.

Yaşamı şiirlerindedir? Fabrika yaşamı tüm sarplığıyla, tüm basitliği ve yabancılaştırıcı yapısıyla pek az şairde böylesine geniş ve rahat olarak şiire girmiştir. İşçi sınıfının içinde olmanın avantajı ve onuruna sahiptir. "Fabrikada Bahar" şiirinde yaşamla ve daha dar sınırlar içinde çalışma yaşamında tartışılan, yaşanılan bir çok konu girmiştir. Baharın fabrikayla çelişen görüntüsü geriden şiiri genişletirken, işten atılan bir işçinin makinalara yabancılaşmasını Vaptsarov, herhangi bir olayı anlatır gibi anlatıyor ama şiirin tadı sürekli bir giz gibi izliyor bu anlatışı. Bir çok şiirin adı fabrika ile başlar ya da fabrika yaşamı ile ilgilidir. Yani kendi ile, birlikte olduğu insanlarla, emekle...

Savaş, Vaptsarov'un şiirlerinin odak noktasıdır. Bulgaristan'ın kuruluş mücadelesinden başlayarak faşizme karşı direnişe geçen bir savaştır bu odak. O savaşın ve savaş öykülerinin 'eşkiyaların' kol gezdiği Pirin'in yetiştirdiği bir şairdir. Bu yüzden sık sık Pirin'i över, Pirin'le hesaplaşır. Tarihle hesaplaşırken onu yeniden yazar ve şiir anlayışını bir kez daha ortaya serer, kişiliğinin ve şiirinin nedenini orda bulur:

Yaşam insaf etmeden
Dövdü aç yüzlerimizi
Ağır vahşi pençesiyle
dilimiz serttir bu yüzden.

Bu yüzden şiirler yazıyorum
Uykumdan saatler çalarak
Parfüm kokmaz bu yüzden
Kısa ve çatık kaşlıdır her ses.

Hece vezninin de etkin olarak kullanıldığı şiirleri de vardır. Bunlar genellikle daha duygusal, daha destansıdırlar. Bu şiirlerinde halk şiirinin sıcak soluğu içine sinmiş olarak yer alır. Bu arada serbest biçimle şiirlerinde de halk şiirinin, kültürünün etkisi görülür. Özellikle kullandığı deyimlerin kaynağını burada aramak gerekir. İçinde yaşadığı insanlardan bir şair, bir aydın olduğu için kopmamıştır, tersine onları kendi içinde eriterek halka daha da yakınlaşmıştır. Şiirinin en önemli gücü ve kaynağıdır bu.

Vaptsarov'un en önemli özelliği şiirinin anlaşılır olmasıdır. Sözcük oyunlarına, biçimsel kapkaçlara sığınmadan kendi duygu ve düşüncelerini -ki o duygu ve düşünceler aynı zamanda onun halkının da duygu ve düşünceleridir- şiirinde somutlaştırır. Bu yüzdendir, tüm suskunluklara karşın şiirinin halk tarafından kabul edilmesi ve bugünlere ulaşması. Vaptsarov'da her dize kendi başına anlamlı, şiir gücünde değildir. Her dize ses olarak ayrı bir güçtür, ancak anlam olarak ve tabiseş olarak bir önceki ve bir sonraki dizeye bağlıdır. Birbirini tamamlar onun dizeleri. Bu bir zincir dize anlayışının sonucudur. Şiirinde yer alan sözcükler bile yalındır. Sözcüklerin yüklendiği -eski ya da yenilenmiş- anlam, o şiiri okuyacak olunların bildikleri, bilebilecekleri, sezebilecekleri anlamdır. Tek tek sözcüklerin oyununa sığınmak yerine, sözcüklerin biraraya getirilişinde kazandığı yeni ve değişik anlamlarla şiirine güç katar.

Şiirleri sayı olarak azdır. Çeviriye temel olarak alınan İngilizce yayınlanmış kitapta 51 şiiri yeralmaktadır. Tümü çevrilen bu şiirlerin 35 tanesi bu kitaba alındı.

1, Nikola Vaptsarov, Poems, İng.Çev: Peter Tempest, 1978, Sofia Press
2, Nikola Vaptsarov-The Pride Of Bulgarian People, Yayınlayan: G.Grigorov, İng çev: N.Panova 1979, Sofia Press

FABRİKA

Fabrika. Üstünde duman duman bulutları.
İnsanlar-cahil
Yaşam-zor, sıkıcı.
Maskesi ve boyalı yüzüyle yaşam
Hırlar vahşi bir köpek gibi.

Bıkmadan dövüşmelisin
Güçlü, ısrarlı olmalısın
Çekmelisin
Açlığın
öfkeli hayvanının dişlerinden
bir kabuk ekmeği.

Hangarda rastgele kayışlar
Gıcırdayan miller yukarda
Ve öyle bayat bir hava ki,
Soluklanamazsın bile kolay kólay
bir derin iç çekişle.

Uzak değil bahar meltemi
Taşlar, tarlalar, güneşin çağrısı...
Göklere yaslanan ağaçların
Fabrika duvarlarında
Gölgeleri.

Nasıl yabancı
nasıl unutulmuş
öylesine garip gelir bize şimdi
o tarlalar.

Onlar
Atmışlar çöplüğe
Mavi gökleri ve düşlerini.

Bir kez daha yoldan çıkman
Ya da kalbinin yumuşaması bir an
Elden kaçırılmasıdır
Senin güçlü
işçi
kollarının.

Haykırmalısın
Makinaların gürültüsünü
aşıp geçmeli
senin sözcüklerin,
Aşıp geçmeli
meydanları, bomboşluğu.

Ben haykırdım yıllarca
Sonsuzca...
Biraraya topladım herkesi
Fabrika
makinalar
Ve insan
o en uzak
karanlık köşede olanı.

Bir çelik alaşımı gibi işledi bu çığlık
Ve biçimledi yaşamımızı.
Hemen denemeli
Tekerin önüne bir taş koymayı.
Senin elindedir parçalamak çünkü.

Sen fabrika
Sen sessizce bizi körelten
Dumanla ve kurumla
Üstüste
Kibir içinde! Sen öğrettin bize mücadeleyi.
Getireceğiz
Güneşi
İndireceğiz yere.

Öylesine yorgunlukla kararmış yüzler
Senin zulmünün, acının altında
Fakat bir yürek içerde sen yorulmadan
Atar bin yürekle birlikte.

İNANÇ

Buradayım-soluyan,
Çalışan,
Yaşayan
Bir ozan olarak
(Vererek varlığımı).
Hayatım ve öfkeli bakışım
Birbirinin içinde
Ve mücadelem
Bütün gücümle.

Yaşar ve döğüşürüm,
Ama yine de
Küçümsemiyorum hayatı!
Hayır, tam tersine
Ölsem de
Hayatın vahşiliğiyle
Çelik pençeleriyle
Bağrıma basarım sessizce
Bağrıma basarım, sessizliği özleyerek.

Çabucak bağlarlar, hızla devinen boynuma
Nemli halatı
Ve sorarlar:
"Ne isterdin, yaşasaydın bir saat daha?"
Bağırırdım hemen:
"Çözün!"
Çözün!
Gelin çabuk çözün,
Çözün ipi şeytanlar!"

Yaşamak için
Cesaretsiz değilim.
Uçarım
Gökyüzünde eski model bir uçakla,
Bir gürlemeyle yükselirdim.
Roketle keşfetmek
Tek başıma
Uzayı
Uzakları
Uçaklarla.

Dokunurdum sessizce
Titreyen bir neşeyle
Dikbakışlı
Yukarlara
Mavi gökyüzüne.
Sessizce dokunurdum
Titreyen bir neşeyle
Canlanmak,
Yaşamı sürdürmek
Fakat görmek, düşünmek
Verdiğin -nasıl?-
Bir tek tohum kopsa
Bu inancımdan.

Çatlarım öfkemden,
Dertten,
Bir panter gibi
İşler yüreğime acısı.

Benim için
Ne kalacak orada?
Herşeyden sonra
Çıldıracağım.
Açıkcası
Hemen
Hiç olacağım.

Belki ama
Silebilir misiniz
Mutlu günlere,
İnancımı
Yarın ki
En güzel olacağına hayatın
En mahir olacağına?
Nasıl ezeceksiniz onu? Duayla?
Kurşunlarla?
Hayır! Yararsız
Durun, güçsüzdür kurşunlarınız
Bağrımın, güçlü zırhlarıyla kaplandı inancım.
Ve onu parçalayacak kurşunlar
Bulunmadı daha
Bulunmadı.

ANI

Bir arkadaşım vardı
Güzel bir arkadaştı,
Zahmetle öksürürdü fakat.
Ateşçiydi
Bir çuvalla kömür taşır
Kül dökerdi
Gece
On iki saat boyunca.

Gözlerini anımsıyorum
Arkadaşımın gözlerini.
Kara kara içerdi
Her ışığı
Delip geçerdi
Rastgeldiğinde
Kirler içindeki
Barınağımıza giren
Her ışık

Bir kırlangıç doğardı sanki
Baharda
Onun ateşli özleminden-
Sürü sürü
Kuşlar
Çaprazlarken gökyüzünü.
O terkeder yakınmayı
Dokunabilirdim
Onun gözlerindeki yakarışa
Acıya
Öyle küçük arzularla doluydu ki gözleri
Yaşamak isterdi baharı
Gelecek baharı...

Bahar geldi
Bütün güzelliğiyle
Güneş
Ilık hava
Ve güller,
Berrak gök
Deler gizleri
Taşır bize
Menekşelerin kokusunu.
Oysa karanlıkta bizim
Sıkıcı
Külfetli hayatımız.

Birden
Altüst etti yaşamımızı
Tekleyen makina
Kuşkuyla gürledi
durdu sonra.
Bilemem niçin
Belki
O öldüğü için.
Belki yanılıyorum
Belki açtı makina,
İsteği
Bir deneyli eldi
Kömür atsın diye ateşe
Belki sadece.
Bilemem
Fakat sanki
Konuşan ve soluyan makina
Sızlanarak soruyordu:
"Nerede o genç?" diye.

O öldü.
Bahardan
Baharın kapısından
Uzakta.
Kuşlar gökyüzünü aşar birbaştan birbaşa
Fakat o göremeyecek onları bir daha.

Öyle bir arkadaşım vardı...
Dürüst bir arkadaş...
Sıkıntıyla öksürürdü fakat
Ateşçiydi,
Kömür taşırdı çuvalla
Ve kül dökerdi
Oniki saat gece vardiyası boyunca.

ROMANTİZM

Bugün
bir şiir
yazmak istiyorum.

Solusun
Çağımızın duygusunu,
Dövsün gururla
şeytan gibi
kanatları,
Dolaşsın
dünyayı
bir uçtan bir uca.

Niçin yakınıyor insanlar?
Niçin ah çekmekteler
eskimiş
kırık dökük
Romantik düzensizliğe?
Romantizm bugün makinalarda
şarkı söyleyen
mavi gökyüzünde.
Ve siz anlamadan onların şarkısını
Paylaşamazsınız yeryüzünün
üzüntüsünü.
Onların şarkılarıyla gelir
insanlara

Kırılmaz
çelik kanatları
direncin.
Bu kuşlar
yakında
Yağmur gibi yağdıracak
tohumu
toprağa.
Onların şarkıları
selamlar
Emeğini
ve özgürlüğünü
insanın.

Uçacaklar
denizler üzerinden
ve hep sıcak kalan ülkelerden
Çiçekli yerlerden
karlı tepelerden.

Romantizm
Doğuyor
Burada
Ve kendini üreterek
uçarak
kucaklıyor

Bütün
dünyayı
bugün.

DÜELLO

Tuttuk ellerimizi sıkıca.

Sen ve ben kenetledik ellerimizi.
Kan damlar yüreğimden.
Sense takatsizsin. O halde?
Yenilecek birimiz
Yenerken diğeri.
Sensin
    yenilecek olan.

Kuşku mu, yoksa korkuyor musun dokunamamaktan
Fakat ben planladım her hareketimi.
Kavgaya koyuyorum yüreğimi
Ve sen yenileceksin-
Yozlaşmış, zehirli yaşam.

Bilirsin, yeni değil
Yıllar önce başladı kavgamız
Hırsla savaşıyoruz
Yıllardır.
Yıllardır kenetli
Kollarımız, bileklerimiz.
Unutmayacağım asla
Yabanıl yumruğunu.

Gaz patladı madende.
Kömürlere
gömüldü
Onbeş işçi aşağıda
Örttü
Onbeş
insan
ölüsünü
Aşağıda.
Ölülerden biri
bendim
ben.

Bir gecekondu kapısının önünde
Yatmakta
    tüten bir tabanca gibi
Ağır ağır soğurken ölü...
Bağırmadan
    gürültüsüzce
Bir kurşun sadece,
Derken-kömürlükte kokuşma
Öyle kolay...
Yaşamdan kopuk
Ve kaygısız.
Tanıdın mı
Kimdi o?
O
  bendim
    ben.

Nemli asfaltta
yatar bir kurban
Pusuda öldürülmüş.
Mayınlanacak gökler
Parçalanacak
kent alanında.
O adam
orada
Bir kan gölünde yatan adam
Kardeşimdir benim.
Bir ateş yanar
sevgi ve düşmanlıkla
cam gibi diktiği gözünde.
O katil
o iğrenç
haydut,
Hemen
kayboldu gözden.
Anımsadın o serseriyi hemen
O
bendim.

Yine anımsa ölen o çocuğu
Pariste, barikatlarda.
O çocuk
öldü dövüşerek
Kanlı
gericilikle.
Damarlarındaki ılık kan
Aktı ağır ağır
soğuk bir çelik gibi
parçalandı dudakları
Gelip geçen bir gülümsemeyle.
Fakat morardığında dudakları
Gözleri
yanıyordu sessiz bir coşkuyla,
Şarkı söyler gibiydi:
"Yaşasın Özgürlük" diye.
O çocuk
yatar orada
kurşunlandı çünkü
Ölümün soğuk pençesinde.
Tanıdın mı
Kimdi?
Bendim o da.

Anımsar mısın
bir motor
neşeyle
iyimserlikle
Deldi
Kuşların bile
geçmeye
cesaret edemediği
bulutları
Duman yüklü havayı
bir baştan bir başa.
Bir motor kanatlarıyla
bölüp
Değiştirerek dünyanın yörüngesini,
Benzin buharının patlayışıyla
Açtı yolu ileri doğru.

Yükseklerde şarkı söyler o motor
Ellerimin şarkısını
O motorun şarkısı
Kanıdır yüreğimin.

Keskin gözleri
yapışıp kaldı
Titreyen pusulaya.
O adam
meydan okumuştu
Soğuk kuzey ayazma
ve sisine.
Anımsar mısın
kimdi o?
O bendim
ben.

Buradayım ben
ve orada.
Her yerdeyim-
Teksaslı bir işçi
Cezayirli tersane işçisi
ya da şair...
Heryerdeyim ben!
Ben heryerde!

Yaşam
Sanıyor musun ki
kazanacaksın?
Sen kötü ve tehditkar
Kirli şey!
Bir yangınım ben de
senin gibi
Ve biz birbirimizi
yıkadık terle.

Fakat sen tükettikçe gücünü
artıyor şaşkınlığın
artıyor gitgide.
Bu yüzden vahşisin
işliyor içime zehirli iğnen,
Gelen ölümün dehşetiyle
belki de...

Ki ozaman
senin yerine
ter ve meşakkatle
Kuracağız
hep birlikte
Bir yaşam,
İstenen
geresinen bir yaşama
Sonunda
Öyle bir yaşam olacak ki!..

MEKTUP

Anımsar mısın
Denizi, makinaları-
Karanlık, soğuk ambarlarını
kosterlerin?
Çılgınca özledik
Filipinleri,
Magosa göklerindeki
koyu yıldızları.
Anımsıyor musun bütün gemiciler
Arzuyla gözatmışlardı daha uzaktan
Oraya,
Solan alacakaranlığın içinde duyumsanan
Tropical havanın soluğuna?
Anımsar mısın nasıl
ağır ağır
soğuyordu en son umutlarımız da,
Ve içimizdeki inanç
iyiye
insana,
Romantizme
ve boş düşlere?

Anımsıyor musun
nasıl beklenmedik bir anda
Yakalandık yaşamın tuzağına?
Geçmişti iş işten
kendimize geldiğimizde.
Bağlanmıştık insafsızca-
Kafes içinde hayvanlar gibi
Parlıyordu
Arzulu gözlerimiz
Aranarak
merhamet isteğiyle.

Gençtik,
öylesine gençtik ki...
Lakin geciktikçe...
bir kin
Kökleniyordu ruhumuza
Gangren gibi,
Hayır, cüzzam gibi
Genişliyor
kökleşiyordu bütünüyle.
Dayanılmaz tuzaklar ördü
gizli üzüntüler
Ve kan içinde sokuldu
uluyan tehditlerle.

Erkendi, uzaktı ve çok erken...
Orada-
Yükseklerde
sessizce sevimle
Martılar
süzüldüler geçmişe
Ve sessizce parıldadı gökyüzü
kristal gibi.

Yer
maviydi, engindi.
Akşamleyin
yavaş bir tatlılıkla
Sessizce yelkenler kayıyordu ufukta
direkler ara ara kayboluyordu gözden.
Fakat bizim gözümüz kamaştı şimdiden.
Benim için geçmişti, önemsizdi-
Yeni paylaşmıştık daha, bir ot yatağı ikimiz
Öyle duyumsarım, anlatmalıyım sana gerçeği
İnanç dolu, neşeliyim bugün.

Yeni bir yaşam durdurabilir ancak
Parçalanmasını
şakağımın,
Döndür
kalbimin öfkesini
Bugünkü
mücadeleye.

Filipinleri geri getirecek bize yeni yaşam
Ve binlerce yıldızı
Magosa göklerinden.
Bize dönecek
göğsümüzde duygusuzlaşan neşe.
Yeniden doğacak makinaların ölü sevgisi,
Göklerin sınırsız maviliği
Ve tropical esintilerin soluğu.
Şimdi karanlık
Makinanın vuruşları
Zorlar
Zorlar sürekli ılık inancımı.
Bilirsin nasıl düşmanımdır
boş
hayallere.
Nasıl seviyorsam yaşamı, öyle çok...
Benim kuşkum yok ağaracak şafak-
Alınlarımızda kıracağız buzları
alçalan karanlığın ufkundan
güneş-

Evet bizim olacak
doğan
güneş
ışıyacak.
Ve güçlü ışıklar dalasa da
Kanatlarımı
bir küçük kelebek gibi
Asla lanetlemeyeceğim
yakınmayacağım,
Biliyorum ki
öleceğim
yine de.
Fakat ölmek
yeryüzünde başlayan
Sarsılırken
onun ölü dokusundan
yalanından
Milyonlar doğarken yeniden
Bir şarkı olacak ölmek
Evet bir şarkı olacak.

BİR İNSAN ÜSTÜNE ŞİİR

Tartışıyoruz
bir bayanla,
Konu:
"Zamanımızın insanı"
Bayan hırçın, heyecanlı
Sabırsızlıkla vurup yere ayağını,
yanıtladı
Gözyaşlarına boğdu beni
karmakarışık derdimin
Ve sözlü dolu fırtınası
saldırdı.
"Bir dakika" dedim "Bir dakika!"
"Bakın buraya..."
Fakat o, kesti sözümü hemen, gücenerek:
"Rica ederim susun.
Anlatacağım size-Nefret ederim insandan!
Layık değil sizin korumanıza."

"Bir yerde okudum
bir adam almış baltayı
Vurmuş öz kardeşine
öldürmüş onu.
Yıkanmış sonra
ve hazır bulunmuş bir ayinde
Ve bundan sonra söylemiş duygulandığını daha da."
Tüylerim ürperdi dehşet içinde,
dokunmadı değil hani,
Fakat benim
çok güçlü değildir
teorim.
Öylece düşündüm kendi kendime
Dürüst bir insan gibi-
Ele alıp
incelemeli öyküdeki durumu.

Bir köyde geçiyor olay
Mogila'da.
Biraz para
gizlemiş baba.
Oğul almış parayı, öğrenince durumu
zorla almış,
Ve sonra öldürmüş babasını.
Fakat bir ay sonra ya da
bir hafta geçince
Tutuklamışlar onu.
Ve mahkeme
şölen vermekle görevli değil ya-
Ölüme mahkum edilmiş sanık.
Bir numara vermişler ona ve
Koymuşlar mapusa
dürüst insanlara rastlamış orda,
Olmuş
bir gerçek insan.

Bilemem
ne karışmış mayasına,
Bilemem
nasıl yapılmış
Fakat bir şarkı
konuşmaktan daha çok açrksa
Açıp gözlerini kaderine
Ve sürekli söylermiş:

"Oh tanrım, nasıl çabaladım!
Şimdiyse bekliyorum burada
asılmayı.
Aç kalırsan
ve başın dönerse açlıktan
yalnızsın,
Bir yanlış adım at
yıkılırsın.
Bekle bir boğa gibi boğazlanmak için,
Dön dur gözlerin
bıçakta!
Dünya
öyle bir kargaşalık içinde ki,
Uzun zaman gerek yeni bir yaşam için..."
Şarkısına vururmuş kendisini, sessizce
Ve yavaş yavaş
geçerken
yaşam
Olağanüstü bir haya gibi ilerleyerek-
Şarkı söylermiş
uykuya dalarmış
bir gülümsemeyle...

Koridor köşelerinde
konuşurlar fısıltıyla.
Arkasından suskunluk bir an
Sonra birisi ihtiyatla açar kapıyı.
Birkaç kişi. Arkalarında bir gardiyan.

Konuştu biri
Yılık, sahte bir sesle:
"Ayağa kalk!" dedi
Ötekiler baktılar
sahipsiz bir duyguyla.
Sorguladılar damlayan gri duvarları.
Yataktaki adam
anlamış o zaman
Yaşamın bittiğini ona
ve hemen
Sıçramış, silmiş teri alnından
Uzun uzun bakmış çevresine
yabanıl bir öküz gibi.
Ama yavaş yavaş
anlamış
Korku yararsız
ölecek.
Ve tuhaf bir ışıkla
tutuşmuş ruhu.

"Gidelim mi şimdi" diye sormuş
"Pekala"
Yürümüş
ve ardısıra gitmiş ötekiler
müessir,
Tuhaf
uğursuz bir ürpertiyle.
Askerin düşüncesi:
"Yapılsın ve bitsin bu iş
Hiçbirşey yok kurtarabileceğin arkadaş"

Koridor köşelerinde
konuşuyorlar fısıltıyla
Gizlenmişler karanlığa.
Sonunda inmişler avluya
yukarda
Gök ışıyormuş günün ilk ışıklarıyla.
Tanyerini görmüş adam
ve aydınlanan gökyüzünü
Onun parlaklığında yıkanna bir yıldızı,
Ve düşüncesinin derinliğinde hissetmiş
kederli
yabanıl
ve kör
insanca
yazgısını.

"Sonum geldi,
sallanacağım ipte.
Fakat son değil bu
söyleyeceğim.
Bir yaşam başlayacak ki
şarkılardan daha güzel
Ve daha güzel olacak bir ilkbahar gününden..."

Anımsamış şarkıyı,
bir düşünce parıldamış usuna doğru
Gözlerinde tutuşuyormuş bir küçük ateş.
Gülümsemiş
rahatça, parlaklıkla dolu
Dayamış omuzlarını, başlamış şarkıya.
Sizin görüşünüz nedir? Ne düşünüyorsunuz?
Bir kompleks durumu mu, histeri mi?
Düşünebilirsiniz istediğiniz gibi.
Ama sevgili arkadaşım
yanılıyorsunuz.
Adam dinginlikle
üstüne basa basa
Öyle sıkı okumuş şarkıyı.
Ötekiler dik dik bakmışlar ona
aptallıklarıyla
İzlemişler korku içinde, endişeyle,
Ve hapisane bile
titriyormuş dehşetle,
Karanlık ürkmüş ve kaçmış,
Yıldızlar gülümseyen sevinçle, neşeyle haykırmışlar
Bağırmışlar ona:
"Bravo genç insan"

Öykünün sonrası belli. İpi
ustalıkla
Atmışlar boynuna, sonra
ölüm.
Fakat sessizce kıvranan
Kansız morarmış dudaklarında
Şarkının sözcükleri sıkışmış.

Ve şimdi geldik sonuca.
Pekala, okur, sizin görüşünüz nedir?
Bayan başladı hıçkırmaya, zavallı kadın
Kendinden geçerek başladı feryada:
"Ne korkunç, ne korkunç!
öyküyü öyle anlatıyorsunuz ki,
Sanki orada bulunmuş gibi..."
Korkunç nedir ki?
Şarkı söylüyormuş adam-
Bu değil mi asıl güzel olan?

TOPRAK

Uzun adımlarımla kavradığım bu toprak
Bu toprak
parlak baharlar meltemiyle uyandırılan
Bu toprak ki benim değil
Bu toprak
yalvarır size, yabancıdır.
Şafakta başlarım
fabrika yolunda
İnsanlar
üşüyorlar
iş giysileriyle,
Siniyoruz bedenimize
akıl ve ruhla.

Fakat... hissedemiyorum bu toprağın benim olduğunu
Baharda
ışıklarla
yıkanır
toprağım
Patlar
güneşin
yüksek çağlayanları.
Hissedersin
toprağın yürek atışlarını
sevinirsin
Baharda filizlenen otlar, çiçeklerle.
Burada
Pirin'de
gökyüzüne doğru
havalanır,
Asi rüzgarın şarkıları
doldurur ormanı.
Orada günışıkları
parlak Ege kıyıları
Ve engin mavi gökler
yüksekte Ohrid gölü!

Bütün bu imgelemler
hayran eder
Ve eritir kalbi
garip duygulanımlarla...
Ülkem!
Parlayan anavatanım...
Kanla yıkanan
ve isyanla
sarsılan,
Tel engeller içinde Belasitsa...

ŞARKI

Uluyan rüzgarlar yakalar
Granit Pirin'de
Savaşmaya
Uzaklara giden
Yedi kişiyi.
Uzakta, arkada bırakıp giderken
Sevgili
Pirin'i
Ve göklerin yıldızlı gecelerini.

Bodur çalılıklarda yattık
Yabanıl yaratıklarla.
Koruduk
Görevin gizliliğini.
Çayırlarda, çimenlerde
Farkettik
Sanki
Babalarımızın kanıydı o izler,
Tanıdık
Bırakılan o parlak terkedişleri
Toprağın dinginliğinde gömülmüş yatan/ Analarımızı
Ham toprağın onayını/ bulduk
Gençliğimizin ilk aşkında
Dingince yatan.

Yedi kişi
Gittik düşmana
Üçümüz, sadece üçümüz
döndü eve.

DOĞDUĞUM TOPRAK

Bütün gün üzerinde gülümsedi mavi gök
Doğduğum toprağın.
Yıldız avizeler ışık saçtı geceleyin
Şafağına kadar yeni günün.

Yurdumda hızlanan alacakaranlıkta
İşbaşı yapıldığında
Gördüm gizlenen düşmanımı
Tabancalı ve gölgeliklerde.

Sen yetiştir beni, anasevgili, aşka
Seni severdim ben bütün insanlarınla
Onları severdim, ana, fakat
Ekmeğim olmalı, özgürlüğüm hem de.

EŞKİYANIN ŞARKISI

Toprağın üzerine düşer kalır yapraklar.

Ayrıyız evlerden yıllar yılı
Dul sayıyorlar karılarımız kendilerini artık
Endişeyle çatırdatıp parmaklarını.

Yetmedi mi gecelerce yürüyüşler?
Özlemedik mi bebelerimizi?
Şafağa kadar uyumanın saf zevki nerede
Taş yastıklar, ot yataklar üzerinde?

Yağmur sızar damdan aşağı
Ve ayrıklar kaplar, boğar tarlayı
Nişan al yükseklere, yıldızlara delikanlım!
Onurla ölelim, yiğit ve özgür.

EL TEPE'NİN ŞARKISI

Kaynayan sis çelenk yapıyor tepelere
Görülmemiş uzaklıklardaki yerde
Köyler yatar günışığının öpücüğüyle
Peri masalları gibi parlarlar.

Kayaların çizgilendiği yerde akan çaylara
Serpintisi düşüyor gökkuşağının
Derinlere ve gürleyen çukurlara,
Duyuyorum çağrısını sellerin.

"Bir kadın bekliyor seni aşağıda,
Tükenmiş kaygıyla, üzüntüyle,
Seni sevmekte yıllardan beri
Evine çağırır seni acele.

"Soruyor herkese, görür o
Gözleri parlayan gözyaşlarıyla
Eğer sen geliyorsan hemen"
Sakinim, sadece dinleyen.

Kara çekiç gibi bulutlar gizler tepeyi
Dağ belirler onların sınırlarını
Şimşek çakar her tarafta duyulur gürlemesi
Gözlerim ışır sevinçle.

ATEŞÇİNİN DÜŞÜNCELERİ

Karanlıkta
Tıkırdayan raylar,
Istıraplı bitkinlik
Herbir vücutta.
Birisi inler:
"Umut yok"
Hayır! Bir dünya var
Kazanılacak.

Görmüş geçirmiş hayatımın
Bir amacı var,
Öyle ucuza gitmesin
Başım.
Onurlu yüzüyle gelsin ölüm
Bir işçi gibi
Mücadelede
Ekmek ve özgürlük için.

AŞK ŞARKISI

Katı bir taş gibi, patlayıcı
Dehşetler ezer bizi, gittikçe artarak
Kargaşa, ateş ve uğursuz his
Sıkıntılı yüreklerde homurtulu "Savaş"

Fabrika bacalarında bile
Kargaşadır görünmekte,
Günbatışında ve o berrak
Göklerin beliren dinginliğinde.

Bu zamanda, kuşatılmışken çepeçevre
sorgular o çember, aşk yapmak?
Yanlış mıdır, korumak, bir ufacık
Köşeyi kalbimde senin için.

Yanlış mıdır söyle bana
Sıyrılıp iş gürültülerinden
Kendime yinelediğim durmadan
Aşk sözcükleri: "Öyle seviyorum ki seni?"

Evet, aşk dünyası dardır
Ve herşeye çare değildir aşk.
Düşünceleriyle karşıkarşıyayım yarının
Onun için kısadır şarkım.

İSPANYA

Benim için nesin sen?
Hiç birşey.
Unutulmuş bir toprak ve uzak,
Şövalyeler toprağı ve yüksek yaylalar.
Sen nesin benim için?
O yürek
yanar bir garip ve kıyıcı aşkla,
Vahşi esrikliği
kanın,
Parıldayan kılıçların
ve seranatların
Tutkunun
hasetin
ve mezmurların.

Şimdi yazgım sensin,
Şimdi yaşar ve paylaşırım kaderini
Özgürlük macadelen gibi
Hiç birşey ayıramaz bizi!

Senin zaferlerinle
Uyanır ve canlanırım.
Gerçekliğine ve gücüne güvenirim senin
Ve gücünle birleştiririm kendimi.

Makinalı tüfek yuvalarında çömelip
Düşünürsün zafer için
Zolado'nun caddelerinden aşağı doğru
Madrit'in varoşlarında.

Pamuk gömlekli bir işçi
Yanımda yatar, tüfek mermileriyle delik deşik
Akar durur durmaksızın ılık kanı
Mermi kopardığından gözkapaklarını.

Benim kanımdır o duyulan uğultu
Damarlarımdan akar birdenbire,
Onun gibi bir arkadaş tanıdım
Benimle birlikte küredi kömürü.

Tencereler yapılır Lancashire'de
Giyinip kuşanır, yemek yerdik sıcaklıkla
Orada kurduk barikatsız
Durduran, gençliğimizi ve atak isteğimizi.

Uyu yoldaşım, huzurla uyu!
Gerçi dürülmüşse de kankırmızı bayrak
Benimkinin içinden geçecek senin kanın
Ve hareketlendirecek tüm insanları.

Verdiğin kan kabardı daha şimdiden
Çiftliklerden, fabrikadan kent ve ülke
Ayaklanır, zorlar ve soluklanır
Bütün çalışan insanlar tanıtlamaya.

O işçiler ki, asla yitirmeyecekler yüreklerini
Fakat amansızca yükseltecekler
Hem işi, hem dövüşü
Ve dökülecek kanları özgürlüğe dek.

Bugün senin kanınla yapılır barikatlar,
Bizim yüreklerimizde demlenir cesaret
Ve umarsız bir cesaretle bildirir:
"Madrid bizimdir!"
"Madrid bizimkilerin!"

Dünya bizimdir! Arkadaş korku yok
Bütün gelişen evren
Bizimdir
Güneydeki gök altında
Uyu
ve güven
güven bize.

ARKADAŞIN ŞARKISI

Fernandes, eve gidemeyeceksin
Mermiler yağmuruna yakalandın.
Sıcak bir rüzgar eser düzlükte
Ulur bir köpek gibi senden önce.

Bir boru çağrısı vardır. Yeniden
Her yer sessiz, sessizlik boğucu,
Donuk mavi dumanlar doldurur siperi
Ve soluğun kabarır çılgınca.

Parmaklar tırmıklar ufalanan toprağı
Çılgın bir gülüşün gürlemesiyle
Bir bomba atar, ak parmaklar
Tutuşturur bir fünyeyi, donar sonra.

Sen ilktin, ileriye koşan
Başladı bir makinalı takırdamaya
Ve düştün sen... Kanlı başınla...
Fernandes, dönmeyecek geriye.

Evet, biz bir dalgaydık fırtınada
Parçalandı onların safı ve biz geçtik yerlerine
Bu sevindirecektir seni, Fernandes
Kaldır başını bak oraya.

KADININ ŞARKISI

Bizim minicik evimizde bugün
Bir suskunluk var rahatsız eden,
Uzakta yitti sesleri savaşın
Fakat dönmedin sen daha.

Nasıl yalvardım gözyaşları içinde,
Niçin dinlemedin uymadın bana?
Sen gittiğinde, konuk odasında
Sessizlik büyüdü öyle boğucu.

İşitebilirdim sadece yüreğimin sesini
Ezilen üzüntüyle kendi içimde,
Yaydım kollarımı körü körüne
Buldum umutla seni kendimde.

Evet, kıskancım Fernandes
Senin sevgili 'özgürlüğün' bile
Bir sözcüktür nefretime-
Seni uzaklaştıran, önemsemeyen!

Sen doğru muydun? Belki, doğrusu ne?
Belki doğrusundur, sevgilim benim
Fakat yokluğun sancıdır bana, ağrıdır bana
Dayanamayabilirim bu uğursuzluğa.

O dehşet bomboşluk,
Odaya yayılan ve büyüyen
Gürültüyle kapanan kapı gittiğin gibi kaldı
Asla dönmeyeceksin biliyorum onu.

MEKTUP

Adres: Bayan
Francesca Labore
Huesca.

Anne
Fernandes öldü!
Fernandes
Öldü ve gömüldü.
Fernandes
Uzun yaşamadı.
Fernandes
Yatıyor tarlalarda
Madrit'in varoluşlarında.

İyi bir insandı o, anlat bana-
Niçin kıydılar kısacık yaşamına?
Şimdi yitirdim Fernandes'imi
Sessizce gelecek ve dövüşecek mi?

Anne, sen varsın yalnız
Acımı açabileceğim.
Sen bilirsin nasıldır savaş
Ve nasıl çok gözyaşı akar.

Duygudaşlık belirtilerine bakarım
Öteki kadınların gözlerinde,
Fakat keskin acıyı bulurum sadece
Ve gözyaşları ayaklanır, gözyaşları tane tane.

Belki kardeşi ölmüş
Sevdiği ölmüş görevde
Belki patlayan bir mermi parçası
Aldı götürdü gençlik güzelliğini.

Belki benim gibi o da boş yere umuyor
Ve haber bekliyor,
Fakat daha şimdiden nemli toprak onu
Yuttu soğuk bağrında...

Anne sitem etmemelisin ona,
Dövüşmèye gitti diye.
Şimdi anlıyorum biz idik
Yanılan. Haklıydı Fernandes.

Oydu yalnızca anlayan
Yaşamın açık gerçeğini
Öldü o iyi insan
Hayvanlar gibi, yaşamaktansa.

Ekmeğimiz vardı. Bir tek somun
İki kişiye yeterdi
Fakat doğacak oğlan
Anne ne yapacaktı?

Dahası var-Ancak
Zordur anlamak onu
Gittiler ve dövüştüler herşey için. Niçin?
Ekmek için mi yalnızca?

Bir cenaze töreni vardı bugün
Bir sığınakta ölenler için.
Gözlerimle gördüm hepsini
Fakat anlatacak sözcük bulamıyorum.

Nasıl yabansı göründü bana
Nasıl garipti öyle,
Orda gömülen yüz kişi
Olağanüstü bir görkemli parladı.

Yalnızca onları gördüm bir an
Tabut tahtaları arasından,
Aralıklardan gördüm onları
Ellerini uzatıyorlardı.

Ölümleriyle onlar erimişler birbirlerinde
Yatıyorlar tek kişi gibi,
Ve mutluluğun alevleri ölümde bile
Yanıyordu tüm parlaklığıyla gözlerinde.

O anda anladım
O gitmeliydi savaşa.
Fernandes öldü savaşta
Göremeyeceğim onu bir daha.

Anne, Fernandes can verdi
Anne Fernandes gitti.
Fernandes ölü ve gömülü
Ağla, çünkü öyle gepgenç öldü.

Fakat bir şey deme yaşlı babama
Harap eder onu keder,
Gizlen bir yerde ağla sessizce
Ve söyleme hiçbirşey, hiç...

Eğer anlarsa hernasılsa,
Eğer birşeyden kuşkulanırsa
Söyle, iyi olduğunu ikimizinde,
Ve bebek beklediğimizi.

Ona deki, Dolares
Peri masalları öğreniyormuş şimdi.
O ve Fernandes yazdı, soruyorlar,
Kız mı istersin, senin gibi bir oğlan mı.

Yazacak birşey yok sana, sevgili ana,
Neden çoğaltayım üzüntünü.
Selamlar sevgili kızından
Dolares Maria Goya.

BAHAR

Baharım, akbaharım
Sessizce geçti, sessizce ağırlanmadan,
Yalnız bir hülya gibi sessizce
Kavaklara değmeden uçan,
Burada kalmayı düşünmeden.

Baharım, beyaz baharım
Gökgürlemesi getireceksin. Bilirim,
Yağmur ve kasırgayı da,
Yenileyeceksin bir çok mutluluğu
Ve yıkayacaksın kanlı yaraları.

Tarlakuşu şarkı söyleyecek öyle
Göklere çıkarır sanki bizi.
Sevinç gelecek işimize
Ve kardeş olacak tüm insanlar.

Baharım, ak baharım...

Gel göster bana yükselişini...
Çağır ölü parçaları yaşamaya,
Bırak beni ama göster güneşini,
Ve sonra-öleyim senin barikatlarında!

KÖR ADAM

Bir kör
Viyolensel çalıyor
Mahalle sinemasında.
Dinlersen
İşitir gibisin
Üç atlı kızağın çıngıraklarını
Koşuşmalarını geniş bozkırda
Ve yanında yeni bir renk gibi
Görürsün kucaklaşan sevgilileri,
Tüylü kar zerafetini
Kürk ceketlerinde.
Yalnızdır onlar-
Uzaktalar kaba insanlardan...

Nasıl da farklılar
Bizim yaşadığımız seslerden!
Nasıl da uzağız biz
Şimdi-sen ve ben!

Kirli bir gece görürüm,
Keder
Bürümüş
Sokakları...
Ve biliyorum ben
Her çitin
Ardında
Yatar
Bir serseri,
Yaşamın
Acılı
Oğlu.

Yavaşça bitiyor müzik
Bir minör perdeli pasajıyla.
Sen o sessiz büyünün altındasın, yanılsanmış
Uzak düşlerden
Ve
Farkında değilsin ki bu rahatlık
Sadece hayaldir. Şimdi
Düşünürüm, o bile utanmazlıktır
Üzüntüyle delik deşik bağırarak.

Ağlamakta bir şövalye İspanya'da
Ölüsüne bakarak. Çünkü
Mayınlanmıştır bugünün dünyası
Yeni düşüncelerin çekirdeğiyle.
Senin bozkırın kapanmış
Saf beyaz kar örtüsüyle,
Bir bahar rüzgarı estiğinde
Yeni insanların ekspresi geçince
Urallar ve Kafkaslardan güneşler getiren
Ve hiç bir iz kalmayacak orada
Yabanıl bozkırın eskiyen üzüntüsünden.
Dinle
Bu köpüren akıntıda
Bu güzel uyumlar selinde
Yıka gözlerini,
Seyret
Nasıl geniştir dünya!
Senin içindedir dünya ve benim
Ve bu kalabalıkların.
Beğenmezse de bazı yüzsüzler
O kalabalıkları severim ben
Çünkü yürüyorlar ileriye
Yeni bir güne doğru,
Çünkü dövüşüyorlar.

Şafak söker. Kent uyanır.
Sirenler çalar.
Sonra
Sessizlik
Birkaç dakika için,
Hayır
Bir an
Ve sonra yeniden gürler kent
Parlar gününsüngüsü güneş
Uzaklara sürükler gecenin kara kalabalıklarını.
Şafak söker,

Kent uyanır.
Sen de uyanırsın
Uykundan,
Dışarda
Boğuk sesli
Siren kükremesi.
Aydınlık seller odada
Kirli kalın pencerelerde.
Yardım etmeyebilirsin ama gülümsersin
Bu köpüren ışığa
Ki öyle güçlü oyunlar
Ve ayrılışların patırtısıyla
Gidersin. Nereye?
Bilmiyorsun.

Geçersin bir fabrikada bilinmeyene
Kalırsın orada herkes gibi
Senin yaşamın orada kalır
Sessizce hissedersin volanları
Yüzünde vantilatörün serin havası.
O sensin sirenin acı
Acele etmeye çağıran sesi.
Fakat nereye? Bak yol reddetmekte
Kapı kapalı her avluda, her atelyede...
İçerde bir ocak içinde gibidir göğsün
Volkan gibi bir red öfkesi.

Gerçekleştirirsin bütün deliliğini
Bu karmaşık vahşi dünyanın
Ve bir kurt, eğri bir tırtıl gibi
Sıvışırsın uzağa. Fakat sırtındadır
Hissedersin yükselen asi bir dalgayı
Katı bağrında kucaklayan
Kenti. Ve onlarsız
Şafak söker, bütün dünya uyanır.

BİR FABRİKA KURACAĞIZ

Bir fabrika kuracağız!
Müthiş bir fabrika;
Duvarları betondan
ve çelikten!
Erkek kadın
Biz bütün halk
Bir fabrika kuracağız
Hayatımızın fabrikasını.

Ölüyor çocuklarımız
Zehirli kokusuyla
Güneşsiz
Boğucu evlerin.
Dünya bir hapisane
Kadın-Erkek
Halk
Geri adım atmayacak
Fabrikasını kuracağız
Hayatın.

Çocuklarımız ölmekte
Boğucu kokularla
Güneşe hasret gözleriyle.
Fakat biz yüreksizce
Korkaklık yaltaklıkla
Ve hiç bir şey söylemeden
Susuyoruz rezilce.

Kablolar astık
Boydanboya,
Evet kendi kanımız
Akar
telgıraf kablolarında
güç taşıyarak yaşama.

Fakat yaşam soyar
sürükler bizi boyuna
Biz gözümüzü dikip bakarken ona
bomboş
kaygısızca.
Kayaları oyduk tırnaklarımızla
tüneller oyduk granitlerden.
Toprağı kuşattık çelik raylarla
bağrını toprağın,
Hiçbirşey yoktur ki gizli kalsın bize.
Antenlerle doludur gökyüzü
yükseklerde
Gökdelenlerle
bıçaklanmış
bulutlar
Ve yerden daha yükseklerde, sessizlikte
kükrer
çelik kuzgunlar.

Arkadaşlar
gelin açık olalım-
Damgalamıyorum
ilerlemeyi,
İyi biliyorum
ilerleme değil bizi boğan
ve biz yoketmeyeceğiz onu.
Bir fabrika kuracağız
Müthiş bir fabrika
Duvarları betondan
duvarları çelikten,
Kadın erkek
Bütün halk
Bir hayat fabrikası
kuracağız.

PUŞKİN

Rusya-karanlıkta
Kamçı altında,
O işlenmemiş, ender toprak.
Aldatıldı beden ve ruh, peşin paraya...
O toprak yabanıl, suskun.
Kuzey tundraları; sulusepken yağış altında
Güney-vahşi bozkır genişliği.
Acelesi yok zamanın,
Başıboş bir köpek gibi
Sürükler ayaklarını,
Sinsice geçer.
Rastgele insan
Bilmez senin şiirini
Bilemezdin sen, yabancıydın.

Fakat gör bugün
nasıl birleştiler
Emekleri ortak çalışma şafağına,
Bütün bu kucaklanan aydınlık
Mutlu bir yaşamın doğmasıdır.
Nasıl değiştirdiler bütün günü. Bak,
Bu işçi zorlanıyor öğle yemeğinde,
Torna tezgahı başında
Senin kitabını okumak için
Gülümseyerek,
Sen ve o arkadaşsınız
Senin şiirlerini sever o, öteki de
Hazla bakmakta bulutlu göklere
Yıldızlar çoğalır donuk ve soluk bakışlarında.
Beklemekte güneş, şafağın ağarışını.
Tarlalarda gece çiyi
Kıvılcımlanan ışıktan bırakır

Ekmeği ve işi var insanın,
Gururlu
İşyerinin gürültüsü-patırtısı içinde
Onun elleri
Bir tarih demirhanesidir.
Şimdi serbestçe anlatır o derdini
Pınarı
    hayat şarkısının.
O kavrar Mazeppa'nın somurtkan öfkesini,
Lensky'nin baharını, eyvah
Çiçek şarkıdan önce
Çiçeklenmiş geçmiş bile.
Senin acı ölümünü bilir;
Doğanın geçersiz alınyazısı
Vücudunun derinliğinde sürdü
Dokunaçları zehirle dolu
Kin, uğursuzluk ve yılgıyla
Şiirde yaşayan kanı içti
Fakat ezildi şarkısıyla, çünkü

Yaşam sessizce sürmekte, yükselmekte
Yaşam devirde dar duvarları.

Ve o bayağılanan halk aşkla okur şimdi
Senin yazdığın sihirli lirikleri
Ve yol gösterir aşkta yaşamda.

Bir kız, bir kollektif çiflikte
Bir denizciyi sevmiş.
Şarkı söyler düşünmeden bir an
Senin şarkılarını,
Sonra durur...
Görür her köşede
Altın başaklar denizini.

Gülen kırmızı dudakları
Işıldar, bir gelincik gibi parlar;
"Nasıl güzel oldu yaşam
Sevgili denizcim benim!"

Öyledir onların yaşamı.

Fakat burda (sorma niçin-
Bilmiyorum).
Benim en iyi bildiğim
Yazmak ve reddetmek açıkça hep
Ses çıkararak
Ve açık yürekle.

MARŞ

Yıldızlarla aydınlanmış çatınla koca kent,
Senin elektrikten güneşlerinle,
Açarsın enginlere kapılarını önce
Binlerce oğlunla.

Senin içindedir insanların istekleri, umutları,
Doğarlar, senin içinde yaşarlar.
Her yapılan yapıda, her taşta
Görünür yeni bir yaşam ucu.

Sen toplarsın düşleri yüreğinde,
Düşlerini bütün halkın.
Isıtırsın onları, okşarsın sevecenlikle
Sararsın sıcak bağrında.

Git sars ve dağıt engelleri
Tut öfkeni, koru insanları kötülükten.
Demir gerekir ilerlemenin kalp vuruşlarına
Her güçlü avuca.

Büyük kent, pekişmiş gücün yaptığı
Dayanıklı kalbinle
Hayat gibi, daima gençsin
İleriye uzatırsın kollarını.

BAHAR

Tatlı tatlı çilveleşiyor güvercinler
Ormanın kıyısında,
Çimenin ılıklığında
Yatıyor gümüş tüyleri.

Ben kendimde duydum o şenliği,
Öncekinden daha hafif
Hemen hemen şeffaf
Bir bahar rüzgarıyla
Taşman.

Neşeyle parlamakta güneşin ışınları
Ormandaki çamlara doğru,
Her ne kadar sarhoşsam da
Kapattım ışıltılı gözlerimi.
Sessizlikle
Hissettim hafif rüzgarı
Bana esen, çınlayan
Baharın öpücükleriyle.

Kuşlar serbestçe uçuyorlar açık gökyüzünde
Takla atıp şarkı söylüyor çevikce uçuyorlar ötelere
Tanıdım şarkılarındaki o heyecanlandıran ilahiyi
Ki biz de şarkı söyleyeceğiz gözlerimizle
selamlayıp şafakları.

ÇOCUKLAR KORKMAYIN

Her ne kadar çalışsakta
Şafaktan alacakaranlığa kadar
Ekmek az, çocuklar
Yetmekten uzak bize
Ve yüzleriniz
Şimdiden kırışmış gözyaşlarıyla
Donuk gözleriniz
Sağır ve dilsiz-
Öyle büyük
Acılı, ıstıraplı gözleriniz
Korkuyla dolu
Ağlarlar:
Ekmek!
Ekmek!
Ekmek!

Dinleyin küçüklerim,
Çocuklarım dinleyin
Bugün
Dünkü gibi aynen.

Yemeğim yok çünkü
Ne de başka şeyim,
Bakın-
Şimdi besleyeceğim sizi.

İnançla.

Yıllar gelecek
Gemleyeceğiz zamanın ırmaklarını,
Durduracağız günlerin yağmurunu
Bir beton gömlek içinde.
İzin vermeyeceğiz kaçmalarına,
Gemleyeceğiz suları
Ve diyeceğiz ki:
"Burasıdır senin yolun"
Onlar da uyacaklar bu söze.

Ekmeğimiz olacak o zaman
Küçüklerim benim,
Evet ekmeğimiz olacak
Ve neşe taşacak gözlerimizden.
Varsa eğer benim ekmeğim
Senin de olacak,
Varsa senin ekmeğin
Doyacak bütün insanlar.

Ve yaşam o zaman
Kocaman bir neşe olacak
Ve çürüyen zaman
Uzaklarda yitecek.
Şarkı söyleyeceğiz
Şarkılar söyleyeceğiz, çalışarak
Neşeli şarkılar
İnsana layık.

Eğer yaşlanırsam,
İzleyeceğim
Uzun yolları
Penceremden,
İzleyeceğim gelişinizi
Güçlü adımlarınızı
Ve tatlılıkla haykıracağım:
"Ne güzelsin dünya!"

Öyle olacak
Fakat bugün ekmek az
Ve annelerin göğüsleri
Kurumuş.
Nedir yakınmanın yararı?
Yararı yok bize, yakınmanın!

Ben de üzüntülüyüm daha
Derinden, acımasız kederle.
Sizin 'bugününüz'
Nedendir gizli üzüntüme.
Fakat
    çocuklar korku yok
                yarın için.

SÖZCÜKLER

Sözcükler vardır içine saplanır;
Keskin dişleriyle, güçlü savunuları,
Yüreğin ve iyice işler içine
Zehiriyle bütün duyguların.

"Hain" gibi sözcüklerle başlar bende
Yüzümün kızarması ısrarla,
Sanki yanağımda keskin bir acı
Birden ateş gibi üşüşen kanla.

Öyle sözcükler ki, yazamayacağım,
Öylesine genç ve erdenim.
Yaşamın diri havasıdır
Soluduğum, çürümüşlük değil.

Yatarsın hücrede zincirlenmiş
Beyninde zonkluyor çağlayanlar,
Derken yanıbaşında bir ses işitirsin
Bağırıyor "Özgürlük"

Ve sanki avuçlarında
Uçsuz bucaksız bir ovadır gördüğün,
Garip ve büyülü sevimliliğiyle
Çınlar, yankılanır: "Özgürlük! Özgürlük!"

Tırpan özgürce biçtiğinde -orada
Evet orada, işiteceksin "Özgürlük" çınlamasını
Saçlarını tararken bir meltem...
Nerde bundan daha coşkulu sözcük.

ANNE

Nasıl bütün dünyanın anneleri benzerse bir diğerine
Ve bütün anaların yürekleri -nasıl benzerse
Bak Ukrayna bozkırlarına-aynı anaları
Bulacaksınız Cyrenaica'da da...

Bir zamanlar bir ana vardı
Ve onun bir oğlu-
Genç, yakışıklı
Ve cüretli sevdalı.
Erginliğe adım attı
Pirin'in mavi tepelerinde,
Yükselen çam ormanlarında.

Babası öldü
Hiç kimse gitmedi haber vermeye.
Genç bir çocuktu
Mutluydu.
Yaşlı ormanın karanlık ağaçlarının arasında
Gevşemedi asla haydutların gözetlemesi.

Köyler alevleniyordu dağın eteğinde
Alevler kızıllaştırdı hafifçe dağın tepesini
Ve insanlar aç aç gittiler kente doğru
Çalacaklardı açlıktan ölen köylünün ekmeğini.

Ana izledi genç çocuğunu bir ateşle
Huzursuzdu birşey gelir başına diye.
Çocuğun fırıl fırıl gözleri
Duvarda asılı tabancada.

Bir ana vardı bir zamanlar
Bir oğlu vardı onun da,
Yakışıklı
İri yarı genç bir arkadaş.
Fakat büyüdü
Uzaklara gitti bir tabancasıyla
Gizli dağ patikalarında kovalamaya.

Kaçtılar yıllardır
Kargaşa ve mücadele yıllarında.
Ve yoksul halk insafsızdı
Uzun sürmedi yeşil mantonun açılması,
Vadilerden
Kaçtılar ormandan.

Aile erkekleri bazen
Geç gelirdi gece eve,
Suçlu bakışlar bunaltıyla dolu
Kanla siyahlaşmış gömleklerini fırlatırlar ateşe
Dikkatlice gizlenmiş fişek kayışlarını.

O anne yeniden,
Geceleyin geç vakit
Yıldızlar
Yükselirken
Karanlık dağ parlarken aydınlıkla
Basardı
Bağrına her delikanlıyı
Yavaşça bir şarkı söylerdi:

"Dinlemeyin
Bakmayın şimdi
Uykuya düşmeyin
Öyle kinle alevlenmiş gözleriniz
Zaman geldiğinde sizin için, oğullar, adımlarınızla yükselir
Kendi ellerinizle tutarsınız dizginleri.

"İğrenç havanın dışında
Yağan karın dışında
Yatarsınız burada, bağrımda
Uyuyarak esenlikle
Uyuyarak huzurla, küçük çocuğum benim...
Öyle haydutlar senin için değil oğul..."

Büyüdü o, ama gıtmedi tepelere.
Güzel bir oğlan oldu
Ve uysal
Evlendi
Ancak terketti şimdi karısını
Özgürlük savaşçısı olmak için.

Yıllarca kan
Yıllarca kan döküldü savaşlarda.
Pirin'in üstünden
Bir kartal havalandı
Ve çöktü leş şölenine.
Ağaçların altında
Sırtüstü yatıyordu ölü insanlar
Cam gibi karanlık gözlerle izleyerek
Gecenin içinde çoğalan yıldızları.

Bey kovuldu
Güzeldi herşey
Sessizce lanetledi halk padişahı, serbestçe
Halk emsalsizdir!
Henüz varsa da bazı yüzsüzler,
Basit düşünenler
Duyguları ceplerinde olanlar.

Hiçbir şey söylemedi halk
Hiçbir şey söylemedi, homurdandı birazcık,
Umudunu aldılar özgürlüğün.

Dövüşçüler döndü eve şimdi.
Avare avare dolaştılar uzun zaman
Toprakları sürdüler motorlarla
Yeni demir borular
Çiçeklenerek ormanın içinde
Fabrika bacaları gelişti yüreğinde
Ve bir anlık duraksama, gürültüyle inleyen çelik testereler
Ormanın bir tarafındaki dallar yarıldılar.

Bir kez daha
Oğlu oldu annenin.
Ve kapıyı sürgüleyip geceleyin
Şarkı söylerdi ona:
"Uyu, yalnızız burada, oğlum,
Uykuya dal-silah taşıma!"

Kaldırdı silahları.
Bir boğa değildi o, -başı kesilecek-
Uysal genç bir arkadaş gibiydi daha çok
Fakat bir gün bir haber dolaştı köyde:
Tüfekle vurulup öldü diye.

TARİH

Tarih, anacak mısın bizi
Solmuş, kurumuş tomarlarında?
Fabrikalarda çalışırdık, bürolarda
Ünlü adlar değildik hiçbirimiz.

Tarlalarda çalışır, kötü kötü kokardık
Soğan ve ekşi ekmekle.
Pos bıyıklarımızı öfkeyle çekiştirip
Küfrederdik hayata.

Birazcık değerbilir olabilecek misin?
Semirttik seni biz bunca olayla
Ve giderdik susuzluğunu fazlasıyla
Kanıyla boğazlanan insanların

Yitireceksin insan odağını
Görünüşe bakarak,
Ve anımsamayacaksın hiç birini
O basit insan dramını.

Şairler şaşırtacak halkı
Broşürleri, artan değerleriyle,
Bizim yazılmamış acılarımız
Gezinecek boşlukta bir başına.

Hiç bir şey midir bir yaşamın değeri
Değmez miydi anlamaya?
Deşmeye gör, yayılır zehir
Bardağın içinde acı bir tat.

Çalılıklarda doğduk
Rastgele biten dikenlerin sığınağında
Yatardı analarımız terleyerek
Kurumuş dudaklarını sıkıca gererek,

Sinekler gibi ölürdük güzün
Kadınlaryas tutarlardı ölüye,
Türküye dönüşen ağıtlarını
Yabanotlar duyardı yalnızca.

Kardeşlerinden uzun yaşayanlarımız
Ter dökerdi her gözeneğinden
Yapardık hiç bir iş bize sunulmadan
Öküzler gibi çalışırdık.

Evde ders verirdi babalarımız bize:
"Böyle olacak daima eskisi gibi" diye.
Fakat biz atışırdık çatarak kaşlarımızı
Onların aldatılmış felsefeleriyle.

Sofrayı terkederdik kızgınlıkla
Kapıdan fırlayıp dışarı, orada
Havanın içinde duyumsardık kımıldayan
Güzel ve aydınlık bir şeyleri.

Nasıl bunaltıyla beklerdik
Tıklı tıklım kahvelerde
Ve dönerdik gece geç vakit
Son bildirilerle.

Nasıl avunurduk umutla.
Fakat kurşun gibi gökler kararıyor
Sızlatan rüzgar hiddetle ıslık çalıyordu
Dayanamayacağız biraz daha.

Senin sonsuz ciltlerinde henüz
Her bir harfin, çizginin altında
Yansıyan öfkeyle bakar acılarımız.
Ve yükselir acı bir ağıt.

Yaşam insaf göstermiyor,
Ağır vahşi pençesiyle
Dövdü aç yüzlerimizi,
Dilimiz serttir bu yüzden.

Bu yüzden şiirler yazıyorum
Uykumdan saatler çalarak,
Parfüm kokmaz bu yüzden
Kısa ve çatık kaşlıdır her ses.

Keder ve sıkıntı içinde
Ödül beklemiyoruz ya da
İstemiyoruz resimlerimiz olsun
Yılların kaydında.

Yalnız anlat öykünü basitçe
Bunları görmeyeceğiz biz,
Anlat bunları yerimizi alacaklara
Nasıl savaştığımızı yiğitlikle.

BAHAR

Havada leylak kokusu var
Mavi ve neşeli gökler,
Kuş şarkıları her yerde
Bahar geldi. Merhaba gün!

Hiç bir şey durmuyor onun gidişinde
Dumanlar, metal, değil bir şey.
Enginliğe açık senin kapıların
Ve git karşıla baharı.

Gelir bahar, taşan nehirlerle
Gümüş ışıklı kar taneleriyle,
Ve top gürültüleriyle
Kovalar sisli uzaklıkları.

"Görevde misin önceki gibi"
Diye sorar, "Yorulmadan?"
Ve onun büyüsü içinde süzülürsün
Görkemli kanatları üstünde.

Gözlerin alev alev şimdi
Kanın kanamaya başlamıştır.
Yeni bir dünyaya diktin bakışlarını
Ve bildiğin güneşli günlere.

Bir kız seversin? Güzeldir!
Yaşama inanırsın? Büyüktür.
Gel ver elini bana
Bahar geldi! Merhaba güne.

ŞİİRİN ZAMANI DEĞİL ŞİMDİ

Şiirin zamanı değil şimdi
Ne de uyakların gülüşle çınlaması,
Bırakacak mı altın zırhını
Şiir, canlı bir kalbi zapteden?

Yazıyorsun, uyanınca hemen
Kabuğu soyulur patlayan uyakların yerine
Göklerde roketler alevlenir
Ateşler yanıyor kentte.

Bir dinginlik gelir yeniden yazarsın
Sert deyimlere şekil verirsin
Karbeyazı sayfada gecede
İzci köpekler gibi yığılıyor sürülerle.

Onlar sürdürür sıcak kovalamayı
Çok uzaklardan görürler avlarını
Birden dehşetle sezersin sen
Mürekkeple değil kanla yazıyorsun.

Şiirin yeri yok şimdi
Şarkı söylemeyi dilesen bile, yapamazsın.

AYRILIŞ

—Karıma

Bazen geleceğim uyurken sen
Beklenmeyen bir konuk gibi.
Sokakta bırakma beni
Sürgüleme kapıyı.

Sessizce gireceğim yavaşça
Karanlıkta dikip gözlerimi sana.
Yaş dolu gözlerimle bakıp
Öpeceğim seni ve ölüm...

Kavga zor ve acımasız.
Kavga söylenenler gibi destansı.
Ben yıkıldım. Ötekiler alır yerimi-
Tek bir isim nedir ki?

Sonra idam taburu-kurtlar
Basit bir mantık gidişi bu.
Fakat seninle olacağım fırtınada
Halkım, çünkü sevdik seni.

Bugün
bir şiir
yazmak istiyorum.
Solusun
Çağımızın duygusunu,
Dövsün gururla
şeytan gibi
kanatları.
Dolaşsın
dünyayı
bir uçtan bir uca.

Vaptsarov; işçi ve şair. Şiirin ve yaşamın, kavganın ısrarlı işçisi, sonunda kurşuna dizilmekte olsa... "Yazmak ve reddetmek" Vaptsarov'un "en iyi bildiği". Bir sözcüğü, ılık bir rüzgarın okşayışında, bir silahın patlayışı gibi kullanan bir şair. Halkının yanında etkin mücadelesiyle ve şiiriyle yer alırken hayatın ve sevginin işçisi olduğunun bilincinde idi.

700 TL
KDV DAHİL